

Защита на младите хора на работното място

Младите хора са изложени на допълнителен риск, тъй като им липсва опит, квалификация и информираност. Те имат нужда от добър съвет, информация и контрол, както и от подходяща, безопасна и здравословна работа. За младежите под 18 години, включително тези, които са на професионално обучение или стаж, както и за тези, които работят временно докато още учат в училище или колеж, се прилагат по-специални правила, съдържащи ограничения по отношение експозицията им на опасности и продължителността на работното време. Този Лист Факти представлява резюме на общите и специфичните изискванията за осигуряване на безопасността и здравето при работа на младите хора. В други листове факти има съвети към работодателите, супервайзорите, младите хора и родителите.

Законодателството – закрила за всички

Всяко работно място трябва да има добра система за управление на безопасността и здравето, която да осигурява предпазване на всички. В рамките на тази система особено внимание трябва да се обърне на уязвимостта на младите работещи и на начинаещите.

Задълженията на работодателите към работещите, независимо от възрастта им, обхващат:

- идентифициране на опасностите и извършване на оценка на риска⁽¹⁾ – не само за младежи на постоянна работа, но и такива, които са наети временно, например да помагат през уикендите или през училищните и студентски ваканции, както и такива, които са на професионално обучение или стаж;
- въвеждане на мерки за осигуряване на безопасността и здравето на базата на оценка на риска, включително и специални (допълнителни) мерки: за млади работещи или начинаещи; предоставени от предприятие, което осигурява

временна заетост, или организатори на стажове, практики и професионално обучение и др.;

- осигуряване на необходимата организация, включително специални мерки за надзор, както и супервайзори с необходимите компетентност и време да изпълняват ролята си;
- идентифициране на необходимите специални мерки за уязвимите лица – включително млади работещи и начинаещи и изрично уточняване на забраните за младите работещи, например да използват опасно оборудване;
- осигуряване на информация за възможни рискове в работата им и приетите превантивни мерки;
- осигуряване на адекватно обучение, инструкции и информация при назначаването и при смяна на работата или промени в работното място;
- съобразяване със специфичните нужди на младите работещи и предпазване от наличните опасности на особено чувствителните рискови групи;
- консултиране с работещите и с техните представители и осигуряване участието им по въпросите на безопасността и здравето при работа, включително и със самите млади работещи, както и консултиране с представителите на работещите на мерките по отношение на младите работещи.

Законодателството – специална закрила за лицата под 18 години⁽²⁾

Преди млади хора да започнат работа трябва да се направи оценка на риска, която обхваща: работното място; всички физически, биологични и химични агенти (фактори); работното оборудване и използването му; работните процеси, операции и организацията на работата; обучението и инструктажите.

⁽¹⁾ Опасност е всяко нещо, което може да причини увреждане или заболяване. Риск е вероятността това да стане.

⁽²⁾ Дадената информация е на база **минималните** изисквания съгласно Директивата на Съвета 94/33/ЕС за предпазване на младите хора при работа.

Законодателството във вашата страна може да е по-строго по отношение, например на минималната възраст за започване на работа на деца, работното време и забранените дейности.

Като правило на *лицата под 18 години НЕ СЕ РАЗРЕШАВА* да извършат работа, която:

- надхвърля техните физически или психически възможности;
- ги излага на въздействието на вещества, които са токсични или могат да предизвикват рак;
- ги излага на въздействието на радиация;
- е свързана с екстремални температури, шум или вибрации;
- е свързана с рискове, които те не могат да разпознаят или избегнат поради липсата на опит, обучение или на недостатъчното им внимание към безопасността.

Лицата *под 18 години, но над минималната училищната възраст*, могат да извършват посочената по-горе работа при много специални обстоятелства, когато:

- работата е много важна за професионалното им обучение;
- работата се извършва под наблюдението на компетентно лице;
- рисковете са намалени до възможното най-ниско равнище.

На младите работещи не трябва да се позволява да извършват работа, при която има значителен риск, независимо от усилията и предприетите мерки той да бъде контролиран.

Съществуват ограничения по отношение на работното време на младите работещи. Освен това те имат право на по-дълги периоди за почивка отколкото останалите работещи и по-принцип не е разрешено да работят нощем.

Деца над 13 години: в онези държави-членки, в които е позволено на деца под националната възрастова граница за завършване на училище да работят, съществуват строги ограничения по отношение на работните часове, нощният труд, видовете работа и необходимите периоди за почивки в зависимост от възрастта. Те могат да вършат само "лека" работа даже и ако са над националната минимална възраст за започване на работа. *Родителите или законните настойници* на децата в училищна възраст трябва да бъдат информирани за резултатите от оценката на риска и мерките за контрол, които са предприети по отношение безопасността на децата им, преди те да са започнали работа.

Проверете националното си законодателство, за да сте запознати с точните изисквания за безопасност, забраните за видовете дейности, възрастите след които децата могат да работят, ограниченията в работното време и другите изисквания.

Права на работещия:

Всички работещи, включително и младите хора, имат право:

- да знаят какви опасности съществуват на работното място, какво трябва да направят за да са в безопасност и как трябва да постъпят при злополука или авария;
- да получат информация, инструкции и обучение по тези въпроси, които трябва да са специфични за дадената работа и да са безплатни;
- да бъдат снабдени безплатно с необходимите лични предпазни средства;
- да участват като задават въпроси, съобщават за опасни практики или условия и да бъдат консултирани от работодателя по въпросите на безопасността.

Ако младият работещ има съмнения относно безопасността на някои страни от работата и от това, което се изисква от него, има право и задължение да обърне внимание на супервайзора относно съмненията си. В края на краищата има право да откаже да върши опасна работа. Той не е длъжен да върши нещо опасно само защото началникът или пък защото колегата му го правят.

Задължения на работещия:

Безопасността е съвместен процес, което означава, че въпреки отговорността за идентифициране на опасностите и за въвеждане на превантивни мерки е на работодателя, работещите също имат отговорности. Съгласно закона всички работещи, включително и младите хора трябва да се грижат за себе си и за другите и да сътрудничат на работодателя по въпросите за безопасността и здравето при работа. Например, те трябва:

- да спазват всички правила за безопасност, инструкции и изискването се при обучението им, включително за използване на работното оборудване, предпазните устройства и личните предпазни средства, като ръкавици или маски и др.;
- да съобщават на супервайзора за всички опасности за здравето и безопасността.

Допълнителна информация относно безопасността на младите хора има на уебсайта на Агенцията <http://ew2006.osha.eu.int/>. Съвети за превенцията и линкове към добра практика за специфични рискове и работни места има на адрес <http://osha.eu.int/>. Съвети може да получите и от националните институции, профсъюзи и организации на работодателите.

Линкът към пълния текст на Директивата на Съвета 94/33/ЕС за защита на младите хора при работа е на адрес <http://osha.eu.int/data/legislation/18>.

Директивата постановява минималните изисквания, така че е необходимо да проверите цялостните изисквания на националното ви законодателство.

Информация за законодателството в тази област в България можете да намерите на:

<http://www.mlsp.government.bg>

<http://git.mlsp.government.bg>

<http://osha.mlsp.government.bg>

Европейска агенция за безопасност и здраве при работа

Gran Via, 33, E-48009 Bilbao, Spain

Тел.: (34) 944 79 43 60, факс (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int